Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування відділу поліції № 4 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області 04.05.2026

м. Запоріжжя, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 04.05.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділу поліції № 4 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області (далі – відділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Короткова Юлія Леонідівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бізденежний Сергій Романович, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шостак Антоніна Петрівна, представник громадської організації;

Михайліченко Вероніка Олександрівна, представник громадської організації.

Відділ поліції є структурним підрозділом Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та розташований за адресою: вул. Космічна, 40, м. Запоріжжя.

Керівництво: Бойко Олександр Володимирович, начальник відділу поліції.

Відвідування відбулося у присутності:

Шепілової Анни Сергіївни, інспектора з дотримання прав людини відділу поліції;

Буцовського Сергія Олександровича, начальника відділу організації діяльності ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими Головного управління Національної поліції в Запорізькій області.

Штатна чисельність відділу поліції складає: за штатом – 119 одиниць, фактична чисельність – 98 працівників, з них атестований склад – 65 осіб.

Відділ поліції розміщений у двоповерховій будівлі. Біля входу наявна вивіска з найменуванням підрозділу поліції, для забезпечення доступності сходи обладнані пандусом (фото 1).

У вестибюлі розташовані чергова частина (фото 2) та фронт-офіс, через який здійснюється реєстрація доставлених, запрошених осіб та відвідувачів у відповідному журналі обліку (фото 3).

Також у вестибюлі розміщено інформаційний стенд із графіком прийому громадян керівництвом відділу поліції та іншими інформаційними матеріалами, зокрема щодо порядку і способів звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 4). Встановлено скриньку для звернень громадян (фото 5).

У приміщенні відділу поліції наявні аптечки для надання домедичної допомоги (фото 6).

На першому поверсі облаштовано приймальню громадян, забезпечену меблями, оргтехнікою, інформаційними стендами та юридичною літературою (фото 7). Крім того, на першому поверсі розташовані кімната для проведення слідчих дій (фото 8) та кімнати для затриманих, які виведені з експлуатації у зв'язку з невідповідністю встановленим вимогам.

На другому поверсі відділу поліції розміщені службові кабінети працівників.

У відділі поліції встановлено відеоспостереження, записи з камер зберігаються понад 30 діб.

Особовий склад відділу поліції у повному обсязі пройшов підготовку з набуття знань та практичних навичок з надання домедичної допомоги, що підтверджується відповідними сертифікатами.

У посадових інструкціях працівників відділу поліції містяться положення щодо заборони катувань відповідно до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

За період 2025-2026 років працівниками відділу поліції затримано: за вчинення адміністративних правопорушень – 69 осіб, за кримінальні проступки – 37 осіб, за підозрою у вчиненні злочину – 37 осіб, за ухвалами слідчого судді/суду – 10 осіб.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування відділу поліції групою НПМ здійснено 27.12.2024, за результатами якого надано наступні рекомендації:

1. Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділу поліції;

розглянути можливість фінансування ремонтних робіт для відновлення роботи кімнат для затриманих з метою забезпечення належних умов утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства, облаштування кімнати для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками та забезпечення належного рівня інклюзивності і вільного доступу до відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення.

2. Відділу поліції:

відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

облаштувати у відділі поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками;

забезпечити виконання вимог частини четвертої статті 213 КПК України щодо негайного повідомлення центру з надання безоплатної правової допомоги про затримання осіб;

внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділу поліції інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

забезпечити належне ведення службової документації, зокрема, журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених до органу (підрозділу) поліції;

вжити заходів щодо забезпечення належного рівня інклюзивності і вільного доступу до відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення.

На момент відвідування групою НПМ встановлено, що більшість наданих рекомендацій залишаються невиконаними. Водночас із усунутих недоліків слід відзначити внесення до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників відділу поліції положень щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Також частково вжито заходів із забезпечення інклюзивності, зокрема на сходах і пандусі, що ведуть до будівлі, нанесено контрастне маркування для осіб із порушеннями зору.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

1. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділі поліції кімнати для затриманих не функціонують (фото 9). Наявні кімнати для затриманих виведено з експлуатації у зв'язку з їх невідповідністю вимогам національних та міжнародних стандартів.

Перебування затриманих осіб у відділі поліції без поміщення їх до кімнат тимчасового затримання може призводити до утримання їх в умовах несвободи під контролем працівників поліції у непередбачений законом спосіб, незабезпечення необхідним харчуванням, питною водою, вільним доступом до туалету тощо.

2. Відповідно до пункту 7 розділу VI Інструкції, з метою забезпечення прав затриманих осіб, розгляд обставин їх затримання або доставлення до територіального відділу поліції (далі – ТВП), опитування й інші процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до ТВП особами проводяться в спеціально облаштованих службових приміщеннях, які розміщуються на першому поверсі адміністративного будинку ТВП та охоплюються системою цілодобового відеоспостереження, із забезпеченням можливості зберігання записів не менше 30 діб, з обов'язковим виведенням відеозображення в режимі онлайн на монітор чергового чергової частини.

Попри наявність у відділі поліції кімнати для проведення слідчих дій, під

час відвідування групою НПМ встановлено, що слідчі (процесуальні) дії також проводяться у службових кабінетах працівників поліції.

Зазначене може призводити до порушення прав затриманих осіб та не сприяє забезпеченню належного рівня прозорості та відеофіксації слідчих (процесуальних) дій.

Порушення права на свободу та особисту недоторканість.

3. При вивченні протоколів про затримання особи в окремих випадках встановлено порушення щодо їх відповідності вимогам кримінального процесуального законодавства. Так, у порушення статті 208 Кримінально процесуального кодексу України (далі – КПК України) в окремих випадках службові особи відділу поліції у протоколах про затримання осіб не зазначають інформацію про місце фактичного затримання (протокол від 16.06.2025 про затримання громадянина Л., підозрюваного у вчиненні злочину).

Порушення права на професійну правничу допомогу.

4. У порушення вимог пунктів 17 та 18 розділу VI Інструкції, у відділі поліції відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками.

Відсутність такої кімнати унеможливлює проведення конфіденційних побачень та позбавляє затриману особу права на конфіденційне спілкування із захисником. Європейський комітет у 21-ій Загальній доповіді [CPT/Inf (2011) 28] наголошує на питанні доступу до адвоката під час тримання в підрозділі поліції та на необхідності проведення зустрічі адвоката із 5 затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Європейський комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

5. Під час вибіркового огляду журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим встановлено порушення вимог частини четвертої статті 213 КПК України, пункту 8 розділу VI Інструкції, а також пункту 2 Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363 (далі – Порядок № 1363).

Зокрема, відповідно до частини 4 статті 213 КПК України уповноважена службова особа, що здійснила затримання, зобов’язана негайно повідомити про це орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги.

Водночас встановлено факти несвоєчасного інформування центру з надання безоплатної правничої допомоги (далі – центр БПД) про затримання осіб, що підтверджується записами у журналі, а саме:

відповідно до запису № 276, громадянина Ч. затримано 18.02.2026 о 16:49,

повідомлення центру БПД здійснено о 18:50;

відповідно до запису № 280 громадянку М. затримано 04.03.2026, при цьому час затримання у журналі не зазначено, повідомлення центру БПД здійснено о 17:18. Згідно з доповідною запискою інспектора з дотримання прав людини відділу поліції, затримання відбулося о 11:20. Таким чином, повідомлення здійснено з істотною затримкою, що перевищує 6 годин.

Крім зазначеного, відповідно до даних, зазначених у протоколі від 16.06.2025 про затримання громадянина Л., підозрюваного у вчиненні злочину, встановлено, що фактичне затримання відбулося 16.06.2025 о 12:49, тоді як повідомлення центру БПД здійснено о 17:12.

Порушення прав осіб з інвалідністю.

6. Встановлено факти порушення вимог пунктів 6.1.3, 6.1.4, 11.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (із зміною № 1), а саме: на прозорих полотнах вхідних дверей відсутнє контрастне маркування; вхід до відділу поліції обладнаний порогом надмірної висоти, що унеможливлює самостійний доступ маломобільних груп населення до приміщення (фото 10); відсутні санітарно-гігієнічні приміщення, пристосовані для користування маломобільними групами населення.

Інші порушення.

7. Під час відвідування встановлено окремі випадки неналежного ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених осіб, передбаченого пунктом 8 розділу VI Інструкції. Зокрема, наявні випадки не зазначення у графі 7 часу, коли особа залишила відділ поліції (наприклад записи № 4 від 05.04.2025 та № 17 від 08.04.2026). Окрім цього, журнал перебуває у незадовільному стані та має пошкодження (фото 11, 12)

8. У порушення вимог пункту 20 розділу VI Інструкції, у журналі інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим відсутні записи про проведення конфіденційних побачень затриманих із захисниками із зазначенням часу початку таких побачень та їх закінчення.

Крім того, у журналі в окремих випадках не зазначено час затримання особи або час повідомлення центру з надання безоплатної правничої допомоги про затримання, зокрема у записах № 289 від 04.03.2026, № 294 від 04.04.2026, № 296 від 23.04.2026.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених у ході відвідування відділу поліції;

розглянути питання щодо фінансування ремонтних робіт з метою відновлення функціонування кімнат для затриманих, облаштування кімнати для проведення конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками, створення належних умов для безперешкодного доступу до приміщень відділу поліції осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Відділу поліції № 4 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області:

відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

забезпечити проведення процесуальних дій із запрошеними, доставленими та затриманими особами в кімнаті для проведення слідчих дій з їх відеофіксацією;

забезпечити дотримання вимог статті 208 КПК України в частині фіксації у протоколах інформації про місце фактичного затримання особи;

облаштувати кімнату для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками;

забезпечити дотримання вимог законодавства щодо негайного повідомлення центру з надання безоплатної правничої допомоги про затримання осіб;

забезпечити умови для вільного доступу до приміщень відділу поліції осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;

забезпечити належне ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених;

забезпечити внесення до журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим інформації про час початку та закінчення конфіденційних побачень затриманих із захисниками та належне його ведення.

До звіту додаються: фотоматеріали на 2-х арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Юлія КОРОТКОВА**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

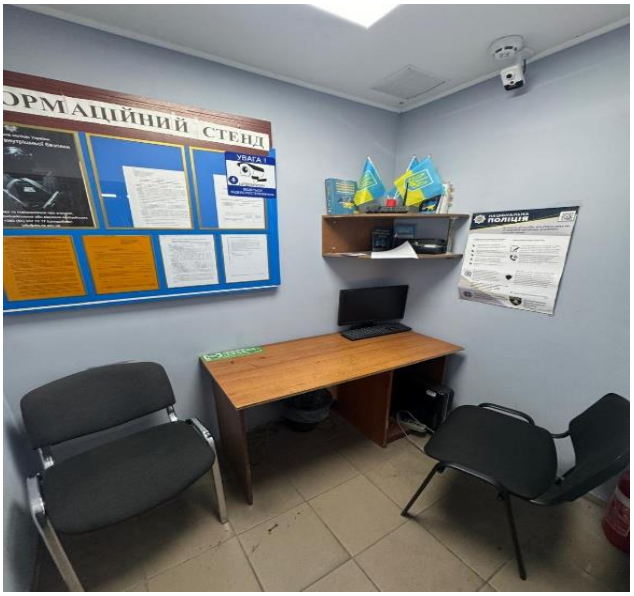

Фото 8

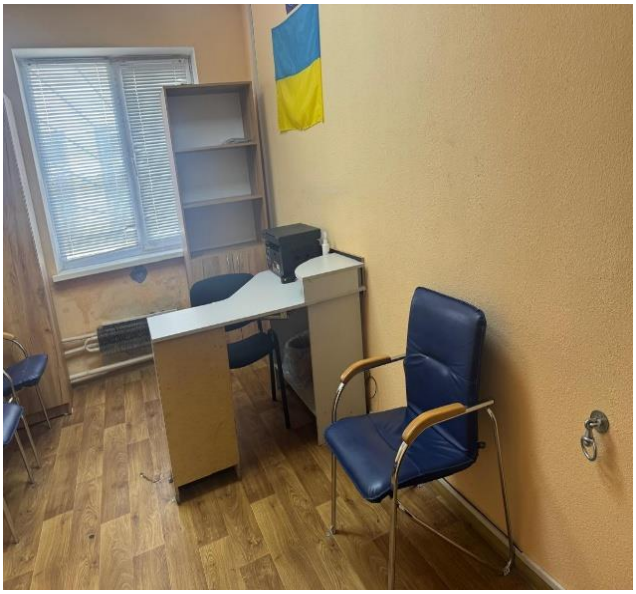

Фото 9

Фото 10

Фото 11

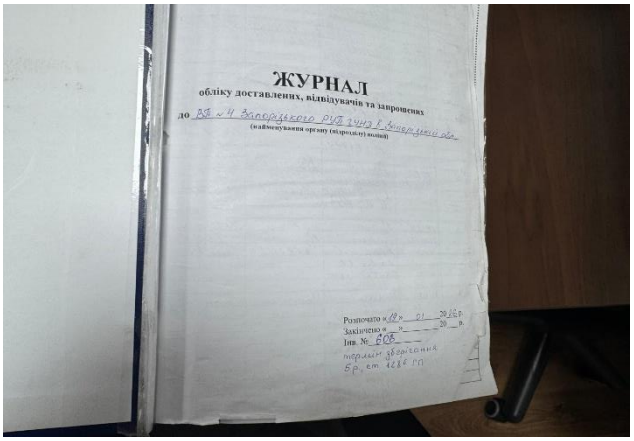

Фото 12

